

Zbiór procesów
z 18 wieku

Cz. IV

Dziady

Jakóba Gieysztora

[illegible]

Z Biblioteki Jak. Kaz. Gieysztora

1. Wilno — Ryx.
2. Wigdorowicz . Wichert.
3 Katmanowicz Klaczko — Wigdorowicz.
4 — —
5 — —
6. Biskup Wileńs.
7. Żydy — Wichert.
8 — —
9. Wulfowicz — Radziwiłł.
10 Leybowicz — Menasowicz. Wigdorowicz.
11. Włościanie Star. Wielońskiego — Walewski An.
12 Poniatowscy — Walewski.
13. Szydłowski — Micewicz — Jasiński.
14 — —
15 Hausman — Piłtowski —
16 Potocki — Grodno.
17 Brzostowski Xaw. — poddani Mościbrowscy.
18 Stankiewicz — Muszyński — Dedenko
19. Domaniscy. Szpinki. Karmelici. Rudomino. Olszówko
20. Alexandrowicz — Grodno.
~~21 Okołowko — Gnatowski~~ zob. 14633. III. t.V. Nr. 13.
22. Muszyński — Ryż —
Niemcewicz — Krasnodębski.
23. Tęgoborski —
24. Goszcze — Wilno.
25 — —
26 — —
27 — —
28 — Berez Kartuzi — Niemcewicz —
28a — —
29. Stokliński Star. — Minejko.
30. Minejko — Malinowski.
Giepster — Pilecka.
31 — —
32 — —

33. Sokołowski — Wilno
34. — —
35 — Karmelici — Giedroyć.
36 — Świrski. — Kowno.
37. Puciłowski — Kowno
38. Kurlewicki — Orzeszko.
39. Dowbiegun Franc. — Orzeszko.
40 — Orzeszko
41. Piaseckі — Czernecki. Wołodźkowa. Wołodkiewicz
42. Odyniec — Zahorski — Rzyngwald(?)
43. Białopiotrowicz — Brzyski
44. Kostrowicki — Wasilewski.
45 — —
46 Tołoczko — Kamedułi Węgier.
47. Wojnicki — Bażarski. Tayler.
48. Pohl Jgt. — Plater.
49. Przezdziecki — Zastaw.
50. Chrzewicz — Przezdziecki — Marcinkiewicz,
51 Marcinkiewicz — Radziwiłł, Chrzestowicz
Sapieha.
52 Sapieha — przezdziecki.
53 — —
Matuszewicze — Gierkowski — Bobrowniki
54 Klemrele(?) — Matuszewicze — Cierkowski.
55.
56. Klemrele(?).

BIBLIOTHECA
VNIV. IAGELL.
CRACOVIENSIS

44.

GŁOS

Od WJP. Michała Koſtrowickiego Staroſty Grzybiańſkiego PRZECIWKO W.JP. Antoniemu Waſilewſkiemu Skarbn: Orſzań: i przeciwko wſzyſtkim Jego uczeſtnikom.

§.

Gdyby ſmutne pod maſką uciſku wyobrażenie do konwikcyi Sądu ſłużyło, mógłby ſobie JP. Antoni Waſilewſki podchlebiać, że jego mimo naturę rzeczy udania, i wiarę jednać, i naturalny Prawa porządek mieſzać powinny.

Lecz że do przekonania Sądu, ſtan Sprawy i dowody do niey złożone, zawſze przodkuią, ſpodziewać ſię należy, że przyjście teraznieyſze JP. Waſilewſkiego na Tryb: bez kary Ewokacyi, czy to extra Regestrum, czy to za niewolne wnieſienie, według Konſt: 1764. Kor: nigdy ſię nie obeydzie; Sprawa zaś jako w gatunku ſwoim Cywilna, zawſze do przyzwoitych Regeſtrow odeſłaną zoſtanie.

§.

Zgadnąć nie można, co JP. Waſilewſkiego do tey determinacyi przyprowadziło, ażeby przez wnieſienie przez Konſt: 1764. Roku zabronione, przychodził po Judicata, i chciał na niepraktykowany Dekret Grodzki Wileń: Wyroku, który przez zadeterminowany tylko przez Konſt: 1784. Ru porządek, rozpoznanym być może.

Wnoſić potrzeba, że go haſło Kryminalney Sprawy do śmiałego poſtępku zdeterminowało, alež te haſło ani natury Sprawy nie zmienia, ani też znosi porządku, który każdą Sprawę chce mieć w właściwym Regeſtrze.

Do oboyga tego należy, ażeby przed Tryb: Informacia była uczynioną, i dla tego mówi ſię nayprzód:

Co do natury Sprawy.

§.

Dobra Pojezuickie Janiſzki z Folwarkami Bobruſy w Wileń: a Styrnie w Wilkom: za Konsensen dyplomatycznym były Dziedzictwem Oyca JP. Jozefata Waſilewſkiego, które według determinacyi Prawa na Syna onego Jozefata Waſilewſkiego ſpadły.

Opiekował ſię nad tym maiątkiem JP. Antoni Waſilewſki dopóty, aż póki JP. Jozefat Waſilewſki Prawodawca Koſtrowickiego do lat zupełnych nie przyſzedł.

Po wyiściu lat zupełnych zabrał ſię Jozefat Waſilewſki ſam do obięcia tych Dóbr, i z JP. Hornowſkim Kontrakt o one projektował. Lecz że doprowadzić do końca z JP. Hornowſkim umowy nie zdawało ſię, celem zaſłonienia ſię od prozekucyi Hornowſkiego, wydał Antoniemu Waſilewſkiemu Dokument na zarządzanie Janiſzkami, a ſobie nawzajem względem nikczemności tego Dokumentu, miał przyobiecany Rewers.

Do utworzenia tego Dokumentu naywięcey operował JP. Ignacy Zaiączkowſki

kowſki do wſzyſtkich nieſzczesliwych posledniey akciow doradzca, i tyle Antoniemu Waſilewſkiemu wyperswadował, że on po przyznaniu ſobie w Grodzie Braſławſkim od Jozefata Waſilewſkiego Dokumentu, umówionego Rewersu na dowod nic nieznaczenia tegoż Dokumentu nie wydał.

Wſzakże ſłowa tegoż Dokumentu pokazuią, że JP. Antoni Waſilewſki przy rządzie Janiſzek z Attynenc.ami był ubespieczony: *Dobra Janiſzki i Folwarki Bobruſy i Styrnie, oraz Kamienice ze wſzystkiemi onych należnościami, tudzież rozmaitą a wſzystką gospodarſką ruchomość nic nie wyimuiąc ani wyłączaiąc, bez naymnieyszey odemnie i ni od kogo przeſzkody i interesſowania ſię, w dożywotni rząd i dyspozycią daię &c.* Taki wyraz Dokumentu pokazuie cel, że on tylko dla pozoru czyniony, i dowodzi, że prócz dyspozycyi nic ſobie powierzonego Antoni Waſilewſki nie miał.

Po takim Dokumencie poſtrzegł JP. Jozefat Waſilewſki, że w Janiſzkach Antoni Waſilewſki więcey niż dyspozycia znaczy, poczoł ſobie przywłaſzczać i do rządu ſamego Dziedzica niedopuſzczać, ſzukał ſobie Kontrahenta do nabycia Dziedzictwa Janiſzek i ich Attynenciow, i z tą przedażą W. Koſtrowickiemu oświadczył ſię.

JP. Stta Koſtrowicki wiedząc z Konſt: 1775. że Dobra Pojezuickie zawſze przy tym Poſseſsorze zoſtaią, kto *per Diploma Regium* jeſt *hæres*; o czym *czytać* cytowane Prawo ſub tit: Rozrządzenie Dóbr przeſzło Jezuickich Nro 6. Fol: 625. Vol: 8. jeſzcze zkwerendował Akta Grodzkie i Ziemſkie dla zupełnieyſzey pewności, i na przeświadczenie ſię, jeżeli kto z ſtopnia Jozefata Koſtrowickiego nie jeſt Poſseſsorem.

Lecz gdy żadney Intromiſsyi nie nalazł, a w dowod czego

1789. 8bra 28. z Kancellaryow Grodzkiey i Ziem: Wileńſkich Rewizye ſkłada, ſkłonił ſię do nabycia Janiſzek, w Roku przeſzłym na Kadencyi teraz ſądzącego ſię Trybunału wzioł Prawo Wieczyſto przedażne, i za onym zaraz Intromiſsyą uczynił, w dowod

1789. 9bra 28. od Jozefata Waſilewſkiego Koſtrowickiemu przyznane Prawo, tegoż Roku i Mieſiąca 29. dnia Intromiſsyą o ſpokoynym objęciu Dóbr nabytych zaświadczaiącą *czytać.*

Czego nalazł pewność Koſtrowicki z Atteſtatow, że Intromiſsyi do Janiſzek niczyiey nie było, i w czym ſię przekonał barziey, że Intromiſsya jemu przez ſamego Antoniego Waſilewſkiego nie była broniona, to ſię dowodzi z poſtępku jeſzcze JP. Antoniego Waſilewſkiego, że on niczym więcey w Janiſzkach nie był, jak tylko Dyspozytorem.

Bo kiedy w Trybunale Jozefat Waſilewſki oświadczył przyznanie przedażnego Prawa, w ten czas JP. Antoni Waſilewſki nie jako Poſsesor, ale jako Opiekun bronił takowego przyznania, co u Trybunału nic przecie nieznaczyło; bo przyznanie przyięte, a wolność mówienia de nullitate tranzakcyi w przyzwoitym Sądzie zachowana. Na co

1789. 9bra 28. Dekret za Wnieſieniem *czytać.*

Wſzyſtko to jeſt iſtotnym dowodem, że Dziedzictwo Janiſzek z Konſt: 1775. i z świadectwa Dekretu Trybunalſkiego niczyie nie było, jak tylko JP. Jozefata Waſilewſkiego.

Ale coż jeſt, JP. Stefan Waſilewſki należący do wnieſienia w Trybunale, kiedy poſtrzegł, że ſię mu ten krok wnieſieniowy nie udał, i niewiedząc o tym, że już przez Koſtrowickiego Janiſzki za Prawem przedażnym ſą zaięte, i przez ſamego Antoniego Waſilewſkiego przy Intromiſsyi Koſtrowickiemu poſtąpione, namówił niejakiegoś Woźnego Kozłowſkiego, ażeby on Intromiſsyą dawniey na Imie Antoniego niby uczynioną zeznał, i ten Akt zabawny

1789. 9bra 30. zoſtał uczynionym. Tegoż ſamego dnia JP. Stefan Waſilewſki Imieniem Antoniego Waſilewſkiego tegoż Woźnego za opoźnienie

źnienie niby zeznania zamanifeſtował, które tranzakta, jako wynikłe z konceptu *czytać*.

Taką zrobiwſzy prawność, ale już po Intromiſsyi Koſtrowickiego, widać, że ją przeſłał do JP. Zajączkowſkiego, który całą tę Sprawę na ſwoią wziol prokuracyą, i widać, że po tey prawności *Conſilium* do uczynienia Expulsyi JP. Staroście, uczynione zoſtało.

Wiedzieć ma Trybunał, że na dniu 29 9bra kiedy Intromiſsyą do Maiętności Janiſzek JP. Koſtrowicki uczynił, było to w przytomności dyſtyngwowanych Obywatelow, w oczach których zoſtała obwołaną Poſsesyą, w oczach tych kilku uproſzonych Przyiacioł ſam dozwolił tey Intomiſsyi Antoni Waſilewſki, i tylko proſił o Arendę Folwarkow Styrniow i Bobrusow. Po zaintromittowaniu Arendę tę, kiedy JP. Staroſta Antoniemu Waſilewſkiemu przyrzekł, byli w Kościele Janiſkim na Mſzy wſzyscy, a zaś po Mſzy, zaproſił do ſiebie na obiad Staroſta Grzybiańſki tegoż ſamego Antoniego Waſilewſkiego z dalſzym ſąſiedztwem, zaproſił też razem JP. Zaiączkowſkiego. Czas cały obiadowy bawili ſię z ſobą w kompanii, a po obiedzie widać było tyle, że JP. Zaiączkowſki zaprowadziwſzy do drugiego Pokoju Antoniego Waſilewſkiego, onego przeciwko Staroście Grzybiańſkiemu fomentował, uważać to było można ztąd; bo po obiedzie zaraz Antoni Waſilewſki wyiechał, za którym wkrótce i JP. Zaiączkowſki pośpieſzył, dość że po wyieździe Antoni Waſilewſki był wſtąpił do Janiſzek, a ztamtąd do JP. Zaiączkowſkiego udał ſię.

Mimo to kończył ſię dzień pierwſzy poſsesyi, kończył ſię już i drugi 30. 9bra, w tym dano znać, że niejakaści kupa do kilkuset Ludzi zebrana ma nayść na Janiſzki, ſpalić wſzyſtko, a ſamego Koſtrowickiego i ludzi jego pozabijać.

Jakoż wiadomość ta wkrótce ſię ſprawdziła, bo JP. Zaiączkowſki dodał wſzyſtkich ſwoich ludzi, użyli do tego jeſzcze Włości Inturſkiey pod Poſsesyą JPP. Buynickich będącey, i w kilkaset ludzi ze D 30. 9bra na dzień 1. xbra o ſamey pólnocy napadłſzy, otoczyli Dwór cały ſłomą, i koniecznie chcieli owy ſpalić, naſtępnie zaczeli dawać ognia, do Ludzi Koſtrowickiego w Budynku ſchronionych, i naybarziey ciſneli ſię do Budynku celem zapalenia onego, a to że rozumieli, iż ſam Koſtrowicki nayduie ſię, i w tym niepraktykowanym zbóyczym o pólnocy attaku, 5. Ludzi zoſtało zabitych, reſzta ranionych, oczym wſzyſtkim naybliżey poświadcza Obdukcya

1789. Xbra 1. czyniona, nazaiutrz Circa Acta Ziem: Wtwa Wileń: zeznana, którą *czytać*.

Po tym nieſłychanym zbóyczym attaku na ſpokoyney Poſsesyi Koſtrowickiego, kiedy ratuiąc własne życie ludzie Koſtrowickiego, tumult naprowadzony, a dla większego azardu dobrze trunkiem zagrzany, wyparli i uratowali ſię, i kiedy po tym attaku, zainformowany o tey ſtraſzney Hiſtoryi Stta ogłoſił, iż ſię uda o pomoc do Komend bliżſzych, w ten czas kupa od JPP. Antoniego Waſilewſkiego i Zaiączkowſkiego ſubordynowana cofnela, a JP. Antoni Waſilewſki pełen fałſzu, ſam będąc ſprawcą ſtraſznych Hiſtoryi, i jeſzcze po uczynioney expulsyi z Folwarkow Styrni i Bobrusow Koſtrowickiemu

1789. Xbra 4. na Tryble zanioſł Manifeſt, który *czytać*, a w którym daty pomienioney jego Akcyi, ſą dowodem jego najazdu.

Lubo Obdukcia z racyi tey ſtraſzney Hiſtoryi była uczynioną, żażalili wſzakże oną naysolenniey Koſtrowicki i Jozefat Waſilewſki, Manifeſtem

1789. Xbra 9. na Tryble zanieſionym, który, ile jako opiſuiący cały Rozboyniczy naiazd, *czytać*.

Już to Trybłowi jest wszystko wiadomym, że cała Historya tak się stała, Kostrowicki kupił Dobra Janiszki od Jozefata Wasilewskiego, i spokoyne one zaioł, przy podaniu przez samegoż Antoniego Wasilewskiego. Po takowey Intromissyi i po zapossydowaniu spokoynym, na dzień trzeci, napadniono w kilkuset Ludzi zbroynych, których przecie od budynku ludzie Janiscy odparli. Skończyła się rzecz przeto na tym, że Janiszki zostały od Zbóyczego tłumu ocalone, a dwa Folwarki Bobrusy i Styrnie zaioł Antoni Wasilewski z tą Chałastrą, i dotąd one trzyma.

Z tych okoliczności zastanowiony widać JP. Antoni Wasilewski, iż ich prócz Kommissyi Edukacyiney Litt: nikt rozsądzić nie może, Dał Pozew JP. Stcie do Kommissyi, który

1789. Xbra 10. datny, *czytać.*

Po takowym zapozwie dla dopełnienia Kondyciow przez Konst: 1775. *sub Tit: rozrządzenie Dóbr przeszło Jezuickich:* przepisanych, udali się Stta Kostrowicki z Jozefatem Wasilewskim do Warszawy, i tam z Kommissyi Edukacyiney Instrument do Cessyi został wydanym, a po nim Roborata przedaży przez Jozefata Wasilewskiego, dla Kostrowickiego.

1889. Xbra 14. Instrument Kommissyi Edukacyiney.

Ditto. w Metrykach Litt: przyznanego Roboracyinego Prawa Extrakt *producuntur.*

Za powrótem z Warszawy o nowych się scenach dowiedział JP. Kostrowicki, że po uczynioney Expulsyi z Bobrusow i Styrń JP. Wasilewski niesłychane spustoszenia w tych Folwarkach poczynił; Krescencyą, sprzęt Gospodarski, Oborę, w części do Wilna, a w części do JP. Zaiączkowskiego powyprowadzał, i do kilkudziesiąt tysięcy szkody przez ruinę Folwarkow uczynił, i dotąd naybezprawniey te Folwarki posiada, uczynił Manifest o Expulsyą i szkody, który

1790. Jan: 5. Circa acta Grodu Wtwa Wileń: zaniesiony, *czytać*

Ditto. Podobnie Manifestował Jozefat Wasilewski Antoniego Wasilewskiego, o zeznanie fałszywie Intromissyi, i o podstęp w przywłaszczeniu sobie dożywocia.

Wszystkie te solenności gdy zostawały do przeszłego ułatwienia, nastąpiła Rata Trzykrólska, w którey wypadało należność *tanquam* Dóbr po Jezuickich wypłacić. Uczynił zadosyć obowiązkowi swoiemu W. Kostrowicki, i Kwit od Kassiera Kommissyi Edukacyi Narodowey, z opłaty 3200. złot: ma wydany na siebie.

1790. Jan: 7. Kwit czytać.

Podobnie opłacił ofiarę połowiczną dziesiątego grosza do Kancellaryi Grodz: Wileń: na to

1790. Januar: 29. Kwit od Karola Koziełła, na złot: 240. i gr: 25. wydany czytać.

Wszystkie poprzednicze solenności, zastanawiały JP. Antoniego Wasilewskiego, że on za wydanym pozwem do Kommissyi Edukacyiney, nie naylepiey się wykieruie, poczoł przeto sobie szukać pomyslnieyszego Sądu, i ten w Grodzie Wileń: upatrzył.

Dał przeto Pozew, wypisuiąc się za swoim dożywociem z Prawa niewolnym i nigdy nie intromittowanym, akcią. jaką sam zrobił, tę na Kostrowicgo przez żałobę zwalił, Zaprosił pen, na które sam zasłużył, zaprosił kary ze więzienie, które w naturze niebyło, bo chyba to osądził za więzienie, że zaproszony ziadł obiad, zaprosił Reindukcyi do Dóbr Janiszek,

nifzek, komportacyi, Inkwizycyi &c. jaką żałobę do Dekretu Grodz: wprowadzoną czytać.

Po takowym zapozwie kiedy uważał Kostrowicki Proiekt Wasilewskiego, wciągnienia Sprawy Cywilney, do Regestru ExtraKadencyinego, bywał u WJPP. Gorskiego i Szwykowskiego Sędziow Grodzkich Wileń: dowodził im niemożność wprowadzania tey Sprawy do Regestru extra-Kadencyinego, raz że Sprawa Cywilna i Kommissyi Edukacyiney należna, bo z rozsądzenia Dziedzictwa wina tylko może okazać się in facto. Powtóre dowodził, że gdyby była Sprawa w naturze Grodzką jak nie jest, i takbyjey bez remissy z Tryb: żaden Grod sądzić nie mogł, bo za Prawem nabycia zaiol Kostrowicki, Janiszki w Wileń: a Styrnie w Wilkom: bo naiechał znowu na Janiszki Antoni Wasilewski, na Bobrusy i Styrnie, i z Styrniow Expulsyą dopełnił. Akcye zatym zdarzone w dwóch Wtwie i Pttcie, potrzebowałyby koniecznie Sądu jednego, i ten chyba mógłby być z Tryb: determinowany.

Nic to niekonwinkowało, Sędziow uprzedzonych, zawsze u nich JP. Zaiączkowski przesiadywał, i informował o sposobie, jak maią Kostrowickiego ucisnąć, i dla tegoż oni inaczey nigdy Kostrowickiemu nieodpowiadali, jak tylko że Regestr ExtraKadencyiny utrzymaią, i reindukcią do Janiszek sądzić będą.

Po tych obietnicach zawołano wkrótce Aktorat, dowodził nienależność tey Sprawy Kostrowicki do Regestru ExtraKadencyinego, nie tylko z przyczyny natury Sprawy, ale też z racii nielegalności Pozwu, iż Pozew był dwutygodniowy, wszystko to niekonwinkowało Sądu do zemsty usposobionego, bo po oboiętnych wprzody w prologu wyrazach, a wyraźnie obwiniaiących Kostrowickiego, uznał Pozew i Aktorat za dobre.

1790. Febr: 1. ów pierwszy w Prowincyi Lit: niepraktywanie ferowany Dekret *producitur.*

W takiey przemocy nic więcey niezostawało Kostrowickiemu jak tylko zakonotować swóy głos na druku odbyty.

1790. Febr: 1. Głos ten konotowany *czytać.* Po czym, podane zostały zapozwy do Tryb: *de abusu officii*, podane też zostały Pozwy Gorskiemu i Szwykowskiemu Sędziom za wczesne odkazanki, tak *in deciso*, jako też i na Maiątku. Podaną przeto została obmowa tym obudwum Sędziom, a po niey i w tym punkcie krzywo, *pro resolutione* do Tryb: odesłano, bo Grody o tym powinny pamiętać, że im w niczym domysłne postępowanie nie jest wolne, ale jak naypodleglejsza exekucia Prawa należy.

Na tym się skączyła Sprawa w Grod: która kiedy naybezprawniey do Tryb: przychodzi, bo wymaga rezolucyi z Regestru ExtraKadencyinego. Tryb: weyrzy teraz w naturę Sprawy, w niedołężność Dekretu Grodz: Wileń: w przepis Konst: 1784. gdzie de foro mieć Sprawę należy, a z tego zawsze się za nikczemnością Regestru ExtraKadencyinego przekona.

Ku czemu pokrótce zbieraią się przyczyny.

§.

Dwie są Strony Kostrowicki, i Wasilewski, które *ex causa juris* pryncypalną maią Sprawę. Antoni Wasilewski dowodzi, że Jego niegodziło się deposlydować, *tanquam* za dożywotnim Dokumentem Possesora, wzaiemnie Kostrowicki demonstruie, a to na mocy Konst: 1775. sub tit:

rozrządzenie Dóbr przeszło Jezuickich, która *No: 3tio.* Regium Dipplomma do Possesyi wyciąga.

Kognicya dwóch tych Praw, ma wywiązać konkluzią, czy dopełnił expulsyą Kostrowicki albo niedopełnił, acz ten zarzut przeciwko widoczności rzeczy, być nie może.

Jeżeli zatym z wywiązania kwestyi *ex jure*, ma wypaść konkluzya *quo ad factum*, czy dobrze lub źle zaiol Kostrowicki Janiszki, jakżeżby się ona do Regestru Extrakadencyinego mieścić mogła?

Możeby się JP. Wasilewski dziś już i poprawił na plancie, możeby chciał dowodzić, że na sam Kryminał Regestr extraKadencyiny być powinien, na co jemu krótko się odpowiada.

O Kryminał skarżą się na wzaiem, i w kwestyi Kryminału zawsze wypada kwestya druga, czy był złym lub dobrym Possesorem Kostrowicki za Prawem przedażnym.

Gdyby jego Possesya mogła się posądzać, acz już przez Instrument Kommissyi aprobowana, zawszeby się dla tego pokazał bydź winnym Wasilewski, że mimo zakaz Konst: 1568. pod Ar: 92. z Roz: 4. ważył się gwałtownie naieżdżać, ile kiedy Kon: 1768. to rzekła, że *invasor a se ipso occiditur & caput ejus invindicabile.*

Ale kiedy Possesya jego jest dobrą i kiedy Prawo to rzekło, że sine dipplommate Regio nikt prawnie possydować Dóbr po Jezuickich nie może, tym barziey obrona jego jest sprawiedliwą i Kryminału do Kostrowickiego stosować nie wolno.

Zawsze przeto kiedy *ex posseso* wywiązuie się factum, i kiedy *ex causa juris* ma się ułatwiać *Causa facti*, czy godziło się tę sprawę wciągać do Regestru ExtraKadencyinego, kiedy Kon: 1766. na Sprawy expulsionum pod Tit. dodanie Regestrow, Regestr Summaryiny w Grodzie determinowała?

Przewidziało to teraźnieysze Prawodawstwo, że sprawy *ex causa juris* pochodzące, na zwyczay Regestru Taktowego dawniey praktykowanego, do Regestru ExtraKadencyinego być wciągane mogły, i dla tego zapobiegaiąc temu nadużyciu, takowe postanowiło Prawo: „*Przyśpieszenie* „*sprawiedliwości Kryminalnym Sprawom W. X. Litt:* Gdy w Konstytu-„cyi pod Tytułem Przyśpieszenie Sprawiedliwości Kryminalnym Spra-„wom W. X. Litt: nakazuie się Trybłowi Głownemu tegoż W. X. Litt: „za oddaniem pod jego wartę Delinkwenta, zaraz Sprawy tegoż rodza-„iu sądzić, etiam in tractu rozpoczętey inney Sprawy, *bez żadnych za-„pozwow, tylko na mocy apellacyi założoney, przeto zapobiegaiąc temu, „aby ztąd subdole nietworzył się kiedyżkolwiek Regestr, mogący się stać na-„rzędziem arbitralności i intryg,* podobny w skutku uciążliwości doznanych, przez tak długi lat przeciąg do Regestru taktowego świeżo do „klub i pierwiastkowey instytucyi przywróconego, objaśniaiąc jak nay-„dokładniey mysli Konstytucyi, sprawiedliwość w Sprawach Kryminal-„nych W. X. Litt: mieć chcemy. Ażeby żadna Sprawa pod pretex-„tem Kryminału w Sprawach differencyi granicznych stałego, a istot-„nym końcem wciągnienia principalis negotii do Sądu *przez motiva nie „mogła być pociągnioną, w Grodach sub nullitate Decretorum & pœna de „abusu officii* na łamiących Prawa Sędziow, extendendo, pod naturę „Spraw do Sądow ExtraKadencyinych należących, ani tych, co po „apellacyi do Trybłow przychodząc, in tractu etiam inney Sprawy „wołanemi być mogą, niedozwalaiąc żadnego łączenia Aktoratu in „causis juris & differentiarum waruiąc, aby *ani incidenter*, ani oczywi-

„ście

„ście wprowadzonemi do rozpoznania przed Sąd Extrakadencyiny, „być nie mogły, mieć chcemy, aby fimpliciter Sprawy uczynkowe, „to jeft narufzoney Kryminałem fpokoyności publiczney, przez formu„iące fię fpiſki do buntow prowadzące, następowania na życia, *cujus*„*vis generis*, zabóyftwa, rozboie, podpalenia, naiazdy, i gwałty oso„bom w Domach, i na gościńcach uczynione, do ExtraKadencynych „należały Sądow, *Kryminały zaś ex re granicznych ſporow zaſzłe i z* „*Cywilnych powodow w dochodzeniu własności Ziemſkich wynikłe wyłączo*„*ne mieć chcemy*: Surowo zakazuiąc Trybłowi Głow: W. X. Litt: wy„rywać z porządku ordynaryinych Regeftrow, pod pretextem *recentis* „*criminis* Sprawy do tychże Regeftrow właściwie należące, tudzież „naciągać i rozſzerzać umyſł prawa, mocą którego uftanowienie Są„dow ExtraKadencyinych końcem przyspieſzenia ſprawiedliwości, w „Sprawach Kryminalnych powiękſzać zamierza, ſpokoyność i beſpie„czeńftwo Obywatelow; *a tego Prawo mylne lub wykrętne tłómaczenie* „*w dawne involucye i ucifki, pogrążyłoby Prowincyą W. X. Litt:*

Prawo tedy jeft nauką, że do Regeftru Extrakadencyinego Sprawy ex causa Juris to jeft w dochodzeniu własności Ziemſkich być wciągane nie mogą.

Mimo ten zakaz Prawa w Sprawie, która wſzyſtkie ſkłada konwikcie, z dożywocia jednego, a z nabycia Dziedzictwa drugiego, czyż godziło się Grodowi Regeftr Extrakadencyiny uznawać, kiedy kweftya *facti* pochodząca *ex Jure*, uroczyście od tego Regeftru excypowana?

Grod Wileń: Absolutny wſzyſtko to lekce ważył, i nie dość że dopełniał *abusum* w zawołaniu niewcześnie in causa Juris Extrakadencyinego Regeftru, ale jeſzcze celem uciśnienia, jakie ſobie dway Sędziowie dawno uprojektowali, i z czym fię wcześnie odkazali, za dwóniedzielnym Pozwem otrzymał Aktorat.

Złamał i w tym Ordynacią Statutu Art: 18. z Roz: 4. który oczewiście czteroniedzielny, a zaocznie podanym Pozwem ſześcioniedzielny termin przeznacza.

Zareferował fię on w tym do Konft: ſub Tit: Tryb: a nie wczytał fię, że ta Konft: referuie fię do punktu powyżſzego, w czym dwóniedzielny, a ten Folio 15. i 16. względem bespieczności Seymikow i Sądow Głównych tylko dwóniedzielny termin przeznacza.

Jeſzcze mimo ten ucifk użył w ſwoim Dekrecie Konceptu piſząc, że w przypadnieniu Aktoratu, w kognicią wchodzić nie może, utrum Cywilna Sprawa, to trzeba, żeby fię i na to zgodził, że jak tylko nie wchodził w kognicią jaka Sprawa, tak ſam nie wiedział za co Regeftr Extrakadenciny naznaczył.

Wſzyſtkie Sprawy Cywilne Grod Wileń: przez taką decyzią, przyidzie do tego, że wciągnie do Extrakadenciow, maiąc gotową decyzią, że circa Aktoratow wchodzić w kognicią nie jeft rzeczą.

Czyż jeſzcze dotąd nie wiadomo, że właściwość Regeftru zawſze fię decyduie z uwagi na rodzay Sprawy? a ten kiedy był pokazany przez głos rozdrukowany i konnotowany, nie godziło fię niewłaściwy legitymować Regeftr uroczyście powyżey cytowanym Prawem zabronio ny, które rzekło: że ani *incidenter* wprowadzać do Extrakadencyinego nie godzi fię.

Wſzak to na ſposob Dekretu Grodzkiego Wileń: po rozsądzeniu Sprawy, trzebaby ftawać de insubſiſtentia Aktoratu, i burzyć ten Aktorat przez Sprawę, który oni *per Acceſsorium* ulegitymowali.

Koncept to był dla własney obrony, ażeby fię w czaſie od pen pro *abusu officii* wyexkuzować, ale ten koncept nie znoſi tey widoczności, że Regeftr Extrakadencyiny nie właściwie za dobry uznano.

Cokolwiek tedy Tryb: weźmie, czy to naturę Sprawy, ta pokazuie się *ex Jure*, i tylko *Jus* wywiąże *factum?* czy to wprowadzenie tey Sprawy do Grodu Wileń: w Wyrokach onego pokazuie się exces i niewłaściwe do Extrakadenciow wciągnienie, ile kiedy proźba była w Załobie o Reindukcią, Komportacią, i to do przekonania insubsistencii Aktoratu w Tryb: jest dostatecznym.

Zeydźmyż teraz do tego, jak jeszcze niewłaściwie do Tryb: Antoni Wasilewski przyszedł, i wymaga rezolucyi z Extrakadencyinego Regestru.

Już się to dowiodło, że natura Sprawy Extrakadencyinego Regestru mu nie daie. Nie daie też mu i porządek przepisany, jak się ma do Tryb: przychodzić.

Nayprzód Konst: Seymu teraznieyszego w Tryb: nie determinowała Regestru, ale po założoney apellacyi za oddaniem pod wartę Delinkwenta, *bez zapozwow* sądzić in tractu rozpoczętey inney Sprawy zadeterminowała.

Pytam się, po co Antoni Wasilewski teraz na Tryb: przyszedł, przez sposob na Sprawy Kryminalne za przyprowadzeniem Delinkwenta po apellacyi przepisany?

Wszakże Sprawy po apellacyi nie ma, a jakże śmie wnosić, kiedy tylko w Sprawach po apellacyi przez ten sposob przychodzić jest wolno?

Czegoż on tu chce, jesli nie ma Sprawy po apellacyi, a zatym nie ma pozwolonego i tego porządku?

Czy chce dowodzić nielegalności w podaniu obmowy? to dwojako wykroczył: raz, że jeszcze do rozwiązania obmowy Komplet zostaie; obmowa dwóm tylko Sędziom podana, i w tym informuiemy Grod Wileń: że według Konst: 1784. sub Tit: *Kadenciow Sądowych ubespieczenie*, nie *pro resolutione* do Tryb: trzeba było odesłać, ale napisać przy Aktoracie Swiadectwo, że na tę Sprawę Kompletu nie ma.

Wszak to nie racia, że JW. Czyż Sędzia Grodzki jest Posłem, on Poselstwo skączy i drugą Kadencią sądzić będzie; a Prawo rzekło, że na tey lub następuiącey Kadencyi za odmianą Kompletu Aktorat pozostały na obmowie ma być wołany.

Ale i tu ucisk widać; bo czego się tu Grodowi chciało? rozumieli, że Tryb: za wniesieniem weyrzy w naturę obmowy, i da na Sprawę remisse, a zatym wnosili, azali jeszcze raz tey Kadencyi Kostrowickiego nie złapią?

Nie trzeba się było tego spodziewać, bo Konst: 1784. za zerwaniem całego Kompletu przez obmowy, jak tu jeszcze nie jest, *pro determinatione fori* do Tryb: udać się nakazała, są to słowa Konst: Taż sama Konst: *pro determinatione fori Regestr Remissyiny* naznaczyła; czas wołania tego Regestru przepisała, a nie zaś pozwoliła, ażeby za wniesieniem *pro determinatione fori* do Tryb: przychodzić.

JP. Wasilewskiemu zdaie się, że to nic nie znaczy, rozumie on, że materią *quo ad forum* za wniesieniem mieć może, i jeszcze śmie tentować o niepraktykowany na Tryb: przykład, nie pamiętaiąc na to, że Konst: wzmieniona *temeritatem zapozwow circa determinationem fori* rozpoznawać dysponowała.

Barzo się zatym pomylił, kiedy przyszedł w sposobie takim na Tryb: o rozwiązanie obmowy, w jakim w Sprawach Kryminalnych po apellacyach tylko przychodzić na Tryb: godzi się,

Zle się zażądało *o Judicatum* z natury Sprawy, z pretensyi o rozwiązanie obmowy, zle się też zażądało z okoliczności, jakie w Regestrze Remissyinym będą przełożone.

Dobra Janiszki, Styrnie, Bobrusy, według świadectwa składaiących się Praw jedne leżą w Wileń; a drugie w Wilkom:

Expulsia mniemana z Janiszek, co do litery biorąc Prawo, nakazuiące rozprawiać

prawiać

prawiać się tam, gdzie się Akcia stała, powinnaby być rozsądzona w Grodzie Wileń: Expulsyia z Folwarku Styrniow w Wilkomierskim leżącego, musiałaby się Sądzić w Grodzie Wilkom: i tak z jednych Dokumentow Sprawa podzielona na dwie Juryzdykcie, wypadłaby w Konkluzyi, że Wasilewski wygrałby w Grodzie Wileń: a Kostrowicki mógłby wygrać jako w Sądzie nieinteresowanym, w Grodzie Wilkom:

Okoliczność ta kiedy z Konst: 1764. ma dla siebie regulę, iż trzeba iść do Tryb: pro determinatione fori, a na tę determinacią kiedy Regestr Remissyiny przeznaczony, czyż można za wniesieniem te wszystkie przypadki pod zdanie Tryb: poddawać?

Wszystko to pokazuie Tryb: że przez ten sposob, który na same Sprawy Kryminalne po apellacyi przepisany, po rezolucią *quo ad forum* przychodzić niegodzi się, ile kiedy na to udzielna jest regula przez Konst: 84. przepisana.

Zle się więc na Trybł przyszło, a czy to żąda się o rezolucią za wniesieniem, czy to żąda się o rezolucią przy Aktoracie w Regestrze *ExtraKadencyinym*, z oboyga się JP. Wasilewski nie wykieruie, bo według Konst: 1764. sub tit: *Wniesienie abrogowane*, za prożbę o *Judicatum* za wniesieniem dwie Niedziele Wieży, a za wprowadzenie Sprawy do Regestru ExtraKadencyinego, to jest za intenowanie oney extra Regestrum według tegoż Prawa *sub tit: Regestr Taktowy* 6. Niedziel Wieży dla JP. Wasilewskiego wypadaią.

Rozciągnie Tryb: ten Rygor na przychodzącym do Tryb: praktycznie, bo tego exekucia cytowanych Praw wyciąga.

Niech to Tryb: niedziwi, że Kostrowicki domaga się Prawem przepisanego porządku. Nieidzie mu o przedłużenie Sprawy, jak przynaymniey Wasilewski wmawiać będzie, ale idzie ile w tak ważney materyi bo o życie, gdyż nawzaiem się o kryminał skarżą, ażeby dowody wszystkie do ewinkowania się służące nie były odięte.

Causa Juris ma tu dzisia ewinkować in facto, a zaś *Causa Juris* do Spraw ExtraKadencyinych nie należy.

Skoro tedy *in Causa Juris et in facto ex eadem Causa* oraz *quo ad forum* przy rozwiązaniu Obmowy, za wniesieniem dać rozolucii niemożna; Tryb: zatym, tak ważną Okoliczność, która ciągnie w Prowincyi przykład za sobą mature wziowszy, rozciągnie rygor Cytowanych Praw za sposob niewolny przyiścia; Insubsistencią na tę Sprawę Regestru Extra kadenciynego zadeterminuie, i do Rozwiązania Obmowy oraz do załatwienia Kwestyi quo ad Forum, oną do Regestrow Remissyinych odeszle.

